

Weergave raadsbijeenkomst 24 maart 2015 over visie bestuurlijke toekomst Son en Breugel, oordeelvormende fase.

Achtergrond:

Tijdens deze bijeenkomst was het de bedoeling dat de raadsleden met elkaar onder leiding van prof. Hans Boutellier, directeur van het Verwey-Jonker Instituut, komen tot criteria. In het tweede deel kregen de raadsleden een overzicht van de bestuurlijke opties en de aandachtspunten daarbij.

DEEL I: KOMEN TOT CRITERIA

Presentatie Hans Boutellier

Hans Boutellier laat aan de hand van enkele aandachtspunten zien hoe de improvisatiemaatschappij zijn intrede doet en wat dat voor gevolgen heeft voor de bestuurlijke organisatie. Hij geeft aan dat zich een aantal fenomenen voordoet.

Ten eerste kenmerkt de huidige maatschappij zich steeds meer als een complexiteit zonder richting. Dit leidt volgens Hans Boutellier tot:

- onmacht van bestuurders
- handelingsverlegenheid van professionals
- onzekerheid en frustratie onder burgers

Mensen verlangen naar bescherming, leiderschap (geen management!) en orde in deze complexiteit.

Hans Boutellier geeft ook enkele positieve punten, want deze complexiteit biedt ook perspectief:

- Veel nieuwe energie – burgerkracht?!
- Eigen kracht, individu dat kan bijdragen aan geheel staat centraal
- Nieuwe ideeën over de maatschappelijke organisatie

Om een vorm van sturing in deze complexiteit te geven maakt Hans Boutellier de vergelijking met de improvisatiejazz. Hierin is sprake van licht leiderschap met een aantal belangrijke kenmerken die het tot een geheel maken. Geen dirigent die bepaalt, maar een leider die voorgaat en het thema uitzet en de principes zoals hieronder neerzet. De groep is verantwoordelijk om het tot een succes te laten zijn, niet de leider.

- Thema - motief
- Basisritme - momentum
- Duidelijke identiteiten (kernfuncties)
- Verhouding tot traditie (geschiedenis)
- Kennis, ervaring en vaardigheid
- Lichte vorm van leiderschap
- Ruimte voor individueel excelleren - creativiteit
- Afstemming en feedback als permanente opgave

Sturen in de improvisatiemaatschappij vraagt dus om het stellen van thema's en het bepalen van de principes, en bovenal licht leiderschap dat ruimte schept. Dit in tegenstelling tot het stellen van kaders en het sturen en controleren. Daarin stelt Hans Boutellier dat je vooral de problemen en kansen bepaalt, in plaats van aanbod- of vraag. Waarbij het belangrijk is dat je daarvoor de consensus creëert en behoudt en dat nabijheid en contact een belangrijke randvoorwaarde is om vertrouwen en wederkerigheid te realiseren. Alleen dan kun je een vorm van leiderschap tonen en is je legitimatie niet alleen wettelijk (verkiezingen) maar ook inhoudelijk en sociaal.

Hij stelt voor pragmatisch met deze principes te experimenteren en ook te durven stoppen als het niet werkt.

Eerste discussiesessie

Op basis van deze presentatie zijn de aanwezigen in tweetallen in gesprek gegaan om tot criteria te komen. Kern van de criteria is dat deze vooral gericht zijn op de bestuurlijke vorm; hoe zou een overheid zich moeten verhouden tot de inwoners, de regio en hoe zou deze georganiseerd moeten zijn:

Verhouding tot inwoners:

- korte lijnen
- laagdrempeligheid, toegankelijk zijn

Verhouding in de regio:

- Sterk in het knooppunt / netwerk
- Taken alleen of organiseren in samenwerking?
- Wat is mijn en dijn?

Organisatie van bestuurlijke vorm:

- Niet te groot
- Flexibiliteit
- Beheersbaarheid
- Taken alleen of organiseren in samenwerking?

Randvoorwaarde voor gemeenschap creëren:

- Sociale cohesie bewaken
- Opkomen voor zwakkeren

Aandachtspunten bij de vorm:

- Lokale kwaliteit is niet gekoppeld aan schaalgrootte
- Wat bieden we aan burgers op belangrijke inhoudelijke thema's?

Tweede en derde discussiesessie

In het tweede gedeelte van deel I werd aan de hand van de bindingen, zoals door het SCP (Sociaal en Cultureel Planbureau) omschreven, een discussie gevoerd over hoe gebonden (noodzakelijke binding) of verbonden (vrijwillige binding) de gemeenschap is:

- Functioneel: met name werk en boodschappen
- Sociaal: familie, vrienden, bekenden
- Cultureel: dialect, gewoonten, activiteiten
- Landschappelijk: rust, ruimte en schoonheid

Na een eerste scan, waarbij de raadsleden de type bindingen mochten waarderen met een rapportcijfer op een schaal van 1-10, kwam er voor sociaal en landschappelijk een eenduidig beeld naar voren, terwijl er voor functioneel en cultureel een meer divers beeld kwam:

- Functioneel 5,5
- Sociaal 7
- Cultureel 7
- Landschappelijk 8

Men trok daarbij de conclusie dat forenzen overwegend opteren voor functioneel en landschappelijk, terwijl oorspronkelijke inwoners meer voor cultureel sociale bindingen gaan. Van belang is dat de gemeente de integratie van forens naar inwoner stimuleert.

Belangrijke criteria die volgend op de discussie naar bindingen opkwamen zijn:

- Een dichtbijge overheid die sociale bindingen faciliteert;
- De mate waarin een overheid kan realiseren / vasthouden van:
  - Groene omgeving;
  - Sociale bindingen;
  - Vitaliteit gemeenschap;
  - Levensloopbestendige gemeenschap;

- Welvarendheid gemeenschap;
- Sterk Eindhoven, Brainport, om werkgelegenheid te realiseren;
- Bereikbaarheid en ontsluiting (heeft ook effect op levensloop en sociale bindingen);
- nabijheid faciliteiten;
- blijvend binden van opgroeiende jongeren aan gemeente.

De condities voor de participatiemaatschappij zijn er, zorgdragen dat je dit blijft faciliteren.

DEEL II: BESTUURLIJKE OPTIES

Tijdens dit deel is er een flink aantal bestuurlijke opties de revue gepasseerd. Daarbij is per bestuurlijke optie aangegeven wat de voor- en nadelen zijn. Deze worden verwerkt in het oordeelvormingsdocument. Een overzicht van de besproken bestuurlijke opties:

- Splendid Isolation/Status Quo
- Differentiatie tussen gemeenten
- Projectensamenwerking
- Bedrijfsvoeringsorganisatie
- Samenwerking op beleid
- Politieke samenwerking
- Regionaal platform
- Ambtelijke fusie
- Herindeling

Ruurd Palstra, projectleider,
31 maart 2015.